

DE BODEM ALS BASIS

Planten hebben water en voedingsstoffen nodig om te kunnen groeien en bloeien. Een gezonde bodem is dan ook belangrijk. Toch wordt deze vaak over het hoofd gezien. Het zorgen voor een gezonde bodem en het maken van een goede match met passende beplanting kan soms een hele uitdaging zijn. Deze factsheet geeft je een steuntje in de rug.

BODEMS ZIJN VERSCHILLEND

Voedingswaarde, vochtigheid, zuurgraad, deeltjesgrootte, luchtigheid, hoeveelheid bodemleven, mate van vervuiling: stuk voor stuk belangrijke factoren die het type bodem en de kwaliteit ervan bepalen. Omdat de bodem erg belangrijk is voor het plantenleven wat erin groeit, is het nuttig om een beeld te vormen van de eigenschappen van de bodem voordat je begint met planten en zaaien. Er bestaan tests die je zelf kunt doen om een aantal basiseigenschappen vast te stellen. Voor een uitgebreide analyse van de bodemgesteldheid zal je een bodemonderzoek moeten laten doen. Dit is vooral belangrijk als je eetbare gewassen wilt kweken op risicoplekken, bijvoorbeeld naast het spoor, naast wegen en in de buurt van een (voormalig) industriegebied. Als je zo'n test te veel gedoe vindt, maar je maakt je wel zorgen over de bodemkwaliteit, dan kun je het best kiezen voor planten die je niet gaat eten.

- Er zijn zand, leem en kleibodems. Via de methode op huis-en-tuin.infonu.nl kun je bepalen met welke soort jij te maken hebt.
- De pH-waarde staat voor de zuurgraad. Een test om dit te meten is te krijgen bij elk tuincentrum of op internet, bijvoorbeeld op www.ecostyle.nl.
- Om te laten testen of de grond schoon genoeg is voor een moestuin, kan je bijvoorbeeld bij Eurolab terecht.

ZOEK DE JUISTE MATCH

Hoe meer je van de bodem weet, hoe beter je de beplanting daarop kunt aanpassen. Als je planten kiest die van nature voorkomen op het type bodem dan is de kans op groei- en bloeisucces het grootst. Kijk bijvoorbeeld eens in de buurt rond welke soorten het goed doen in andere tuinen. Misschien mag je zelfs een stuk afsteken of stekken of kun je zaden meenemen. Door te experimenteren met verschillende soorten beplanting kom je er vanzelf achter welke soorten wel en welke soorten niet goed groeien in je tuin. Proberen om een bodem aan te passen aan de beplanting is niet echt milieuvriendelijk en leidt vaak tot teleurstelling.

- Op zoek naar een match? Kijk eens op www.velt.be voor de ecologische plantenzoeker.

NATUURLIJKE BODEMVERBETERING

Het kan vaak geen kwaad om de natuurlijke kwaliteiten van de bodem een handje te helpen. Peulvruchten bijvoorbeeld leggen stikstof vast in de bodem en zorgen daarmee voor natuurlijke bodemverrijking. Bonen zijn dus niet alleen lekker, ze zijn ook erg goed voor de bodem. Gevallen bladeren en uitgebloeide planten bevatten nog veel voedingsstoffen. Veeg gevallen blad daarom niet weg maar vermeng het met de bodem voor een rijkere toplaag.

Laat uitgebloeid loof zitten tot het helemaal verdord is. Dierlijke mest, bijvoorbeeld van paarden en ezels, bevat veel voeding voor de bodem. Maar let op: te veel bemesten vervuilt de bodem en maakt planten juist kwetsbaar. Siertuinen hoeven alleen in de groeiperiode bemest te worden, in het voorjaar. Moestuinen hebben een paar keer per jaar behoefte aan bemesting. Organische mest maakt planten beter bestand tegen schadelijke bacteriën en schimmels en houden bovendien het bodemleven gezond. Gebruik liever geen kunstmest want de productie ervan kost veel energie en belast het milieu. Jaarlijks ompsitten of losharken van de tuin zorgt voor lucht in de bodem.

- Op www.milieucentraal.nl vind je meer informatie over milieuvriendelijk bemesten.
- Voor (gratis) lezingen en cursussen over het op natuurlijke wijze gezond houden van je bodem kun je terecht bij www.gevoelvoorhumus.nl.
- Ook permacultuur houdt bodems gezond. Lees hier meer over op www.permacultuurnederland.org.

COMPOSTEREN

Als je de structuur van de bodem wilt verbeteren, dan is composteren een leuke en nuttige bezigheid. Het groente, fruit- en tuinafval dat wij jaarlijks produceren bevat veel voedingswaarde die de bodem enorm kan verrijken. Door al dit materiaal niet weg te gooien, maar te verzamelen op een composthoop, kun je uiteindelijk je eigen mest maken. Veel gemeenten stellen goedkope of zelfs soms gratis compostvaten beschikbaar voor inwoners. Ook kun je in veel gemeenten in het voorjaar gratis compost afhalen bij het afvalbrengstation.

- Op www.milieucentraal.nl vind je uitleg over hoe je kunt beginnen met composteren
- In plaats van composteren kun je ook fermenteren. Kijk op www.heidevlinder.nl voor informatie over de Bokashi methode.

EEN BODEM VOL LEVEN

We lopen er dag in dag uit overheen zonder er bij stil te staan dat ook de bodem vol zit met leven. De bodem bevat allerlei organismen zoals bacteriën, schimmels, springstaarten, insecten, wormen en mollen. Bij elkaar opgeteld is al dit ondergrondse leven minstens net zo groots en veelzijdig als het bovengrondse leven. Bodemleven vervult vaak een essentiële rol in het ecosysteem. De bodem is namelijk dé plek waar dood natuurlijk materiaal wordt afgebroken om daarna weer beschikbaar te komen voor een nieuwe generatie. Bewust omgaan met het leven onder de grond kan de kwaliteit van de bodem daarom aanzienlijk verbeteren.

- Kijk eens op www.gaiabodem.nl voor een overzicht van het leven in de bodem.
- Voor bodemverbetering op microscopische schaal kun je terecht op www.eminfo.nl.
- Een bekende dierlijke bodemverbeteraar is de regenworm. Op www.wormenbak.nl lees je hoe je hun aantal kunt vermeerderen.

Voor meer informatie over groene buurtinitiatieven kijk op www.groendichterbij.nl.

Mogelijk gemaakt door:

Partners:

